

a že mu bylo i známo, že může neprodané zboží vrátiti. Svá zjištění buduje rozsudek i na vlastním doznání obžalovaného, který se zodpovídal výslovně v ten rozum, že sám žádal firmu, by faktury opatřila záznamem »do komise« (In kommission«), že měl neprodané zboží vrateti a že na konsignacích zboží býval záznam »až do zaplacení zůstává zboží naším vlastnictvím«. Nemusel proto soud hodnotiti jednotlivé úseky výpovědi G-ovy a není tu proto neúplnosti, která by činila rozsudek zmatečným podle čís. 5 § 281 tr. ř., proto, že se jeho rozhodovací důvody nezmiňují o onom údaji svědka G-a.

Zmateční stížnost vyslovuje mylný názor, že se k subjektivní skutkové podstatě zpronevěry vyžaduje nejen, by pachatel věc svěřenou za sebou zadržoval a si přivlastnil úmyslně (dolosně), nýbrž dokonce, by jeho úmysl směřoval k obohacení se, a namítá, že obžalovaný nejednal ve zlém úmyslu, nanejvýš že nepomýšlel na to, by peněz stržených prodejem zboží použil pro sebe nebo k zaplacení svých dlužníků, že mu nebyl dokázán úmysl zpronevěřiti onen výtěžek, a že v rozsudku nejsou důvody pro závěr, že obžalovaný jednal ve zlém úmyslu. Zmateční stížnost přehlíží, že k subjektivní skutkové podstatě zpronevěry stačí zjištění, že si byl pachatel vědom hmotné protiprávnosti svého jednání, kteréžto zjištění jest zahrnuto již ve zjištění zlého úmyslu, vyžadovaného § 1 tr. zák. ke každému zločinu. Není třeba, by byl zjištěn i pachatelův úmysl zničit nebo jeho úmysl někoho poškoditi. Nehledíc tudíž k tomu, že podle konečného závěru rozsudkového nalézací soud dospěl k přesvědčení, že obžalovaný měl přímo úmysl komisní zboží zpronevěřiti, stačí i v souzeném případě ona skutková zjištění rozsudková k subjektivní skutkové podstatě zločinu zpronevěry.

Čís. 3927.

Dobrovolnost náhrady škody (§ 187 tr. zák.) není vyloučena tím, že se pachatel rozhodl k náhradě škody jen pod psychickým nátlakem, že jinak bude trestně stíhán (vzat do vazby); bylo by ji lze vyloučiti jen, kdyby pachatel byl v podobném stavu, jaký má na mysli § 188 a) tr. zák., kde pro fysickou překážku nezávisí na jeho dobré vůli, chce-li škodu nahraditi čili nic.

Účinná lítost nevyžaduje, by pachatel složil ihned celý peníz, stačí časově určitý smír, jímž se zavazuje nahraditi celou škodu, uzavřený dříve, než vrchnost o věci zvěděla, byl-li poškozený přijat a pachatelem splněn, třebaž byla část škody nahrazena až, když věc byla již soudně projednávána.

Nerozhoduje, odkud si pachatel peníze na úhradu škody opatřil (stačí, že si je vypůjčil od příbuzných), ani z čí majetnosti byla náhrada dána; stačí, že při náhradě škody činně spolupůsobil.

K vyloučení účinné lítosti (§ 188 tr. zák.) není zapotřebí, by vrchnost měla již určitou vědomost o vině pachatelově, stačí pouhé, půtahy odůvodněné podezření (»soukromé« udání věc vyšetřujícího poštovního komisaře veliteli četnické stanice).

Směřuje-li podvodné jednání jen k zakrytí již způsobené škody (manka již stávajícího), nejde o podvod, nýbrž po případě jen o pře-stupek § 320 f) tr. zák.

(Rozh. ze dne 3. září 1930, Zm I 415/30).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Jana P-a do rozsudku krajského soudu v Klatovech ze dne 27. března 1930, pokud jím byl uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 181 tr. zák.; vyhověl však zmateční stížnosti obžalovaného Alberta K-a do téhož rozsudku, pokud jím byl uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199 d) tr. zák., a zrušil napadený rozsudek, pokud se týče tohoto obžalovaného, jako zmatečný. Zároveň zrušil podle § 290 tr. ř. rozsudek jako zmatečný i v části odsuzující spoluobžalovaného Jana P-a pro zločin podvodu podle §§ 197, 199 d) tr. zák. jakož i ve výroku o trestu tohoto obžalovaného a ve výrocích s ním souvisejících. Věc vrátil krajskému soudu v Klatovech s příkazem, by ji v rozsahu zrušení rozsudku znova projednal, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Námítky zmateční stížnosti týkají se toho, že nalézací soud nevyloučil trestnost činu obžalovaného z důvodu účinné lítosti. Zmateční stížnosti jest přisvědčiti, že odůvodnění výroku soudu jest právně pochybeno. Nalézací soud nepojímá správně zákonný požadavek dobrovolnosti náhrady škody, vycházejí zřejmě z právního stanoviska, že dobrovolnost jest vyloučena, když se pachatel k náhradě škody rozhodne jen pod psychickým nátlakem, že jinak bude trestně stíhán a snad i vzat do vazby. Tento názor jest mylný. Dobrovolnost náhrady škody bylo by lze vyloučiti jen (srov. slova: »třeba k naléhání poškozeného« v § 187 tr. zák.), kdyby pachatel byl v podobném stavu, jaký má na mysli § 188 a) tr. zák., kde pro fysickou překážku nezávisí na jeho dobré vůli, chce-li škodu nahraditi čili nic (víd. sb. č. 634, 3884, 3941, sb. n. s. č. 980, 3091). Takový případ nepřichází tu v úvahu, an obžalovaný podle předpokladu soudu zpronevěřené peníze již neměl a peníze k náhradě škody si vypůjčil od příbuzných. Zákonu odporuje i názor soudu, že účinná lítost vyžaduje, by pachatel složil ihned celý peníz, a že nestačí v tomto směru pouhý smír, jímž se zavazuje nahraditi celou škodu. Podle zákona (§§ 187, 188 b), d) tr. zák.) stačí úplně, byl-li smír poškozeným přijat a byl-li pak pachatelem splněn, za dalších předpokladů, že byl uzavřen dříve, než vrchnost o věci zvěděla, že se týkal náhrady celé škody a že byl i časově určitý. To neznamena, že by pachatel mohl trestu uniknouti pouhým příslibem náhrady, jak se domnívá nalézací soud. Stíhatelnost činu podle jasného doslovu zákona ihned ožive, jakmile pachatel smíru nedostojí. An se v souzeném případě podle zjištění soudu obžalovaný zavázal nahraditi celou škodu a závazek ten byl přijat ředitelstvím pošt, nelze vyloučiti účinnou lítost z důvodu, že část škody

byla nahrazena až později, když věc byla již soudně projednávána, dělo-li se (jak soud předpokládá) hrazení tohoto zbytku škody podle přijatého smíru. Právem shledává zmateční stížnost právní mylnost důvodů rozsudku v tom, že se obžalovanému odepírá beztrestnost z důvodu účinné lítosti proto, že se náhrada škody nestala z jeho jmění, an si potřebné peníze vypůjčil od příbuzných. Neboť, nehledíc k tomu, že, jak se věc má, nelze ani říci, že se úhrada nestala ze jmění obžalovaného, an vypůjčené peníze příbuzným dluží a jeho majetkový stav jest tímto závazkem zatížen, není podle zákona rozhodným, odkud si obžalovaný peníze na úhradu škody opatřil, ba ani z čí majetnosti byla náhrada dána. Rozhoduje jen, zda škodu nahradil pachatel »sám, nikoli však jiný za něho«, t. j. zda pachatel při náhradě škody činně spolupůsobil (sb. n. s. čís. 1576, 1654). O tom nelze v souzeném případě pochybovati.

V těchto směrech jsou výtky zmateční stížnosti odůvodněné. Přes to musí se však stížnost minouti s úspěchem, poněvadž nelze přiznati důvodnost další konečné její právní námitce, že soud pochybil i při řešení otázky včasnosti náhrady škody. Soud zjistil způsobem formálně nezavadným, že se narovnání stalo dne 13. února 1928, že však vrchní poštovní komisař Dr. Václav S. již dne 10. února 1928 učinil »soukromé« udání veliteli místní četnické stanice, četnickému strážmistru E-ovi, na jehož základě pak strážmistr E. podal trestní oznámení okresnímu soudu na obžalovaného pro zadržení šekových vkladů ve výši as 40.000 Kč, jsa vázán služebním předpisem (srov. § 26 čís. 1 služ. instr. pro četnictvo, §§ 24, 84 tr. ř.) sdělití to soudu bez ohledu na to, že udání bylo jen soukromé. Dále, že Dr. S. již dne 10. února 1928 obžalovaného, jenž úřad samovolně opustil, hledal autem, k čemuž byl přibrán strážmistr E. jako asistence. Posléze, že obžalovaný byl na žádost ředitelství pošt a telegrafů v Praze dne 11. února 1928 policejním ředitelstvím v Praze zadržen pro podezření ze zpronevěry ve výši asi 50.000 Kč. Podle toho nemůže býti pochybným, že »vrchnost« o provinění obžalovaného zvěděla dříve, než došlo ke smíru o náhradě škody. Z § 188 tr. zák. plyne, že k vyloučení účinné lítosti není zapotřebí, by vrchnost měla již určitou vědomost o pachatelově vině, nýbrž že stačí i pŕtahy odůvodněné podezření (sb. n. s. čís. 1930, 2684 a j.). V souzeném případě zvěděl četnický strážmistr E. od revidujícího orgánu inspekční správy poštovního ředitelství Dr. S-a, že šlo o zadržení šekových vkladů, a policejnímu ředitelství v Praze byl čin obžalovaného ředitelstvím pošt a telegrafů označen výslovně za zpronevěru. Nešlo tedy o podezření z pouhých nepořádků nebo jen z provinění kárného, jak stěžovatel namítá, nýbrž o odůvodněné podezření ze zločinu zpronevěry v úřadě. Že podezření směřovalo proti obžalovanému, nemůže býti sporným, ač Dr. S. četnickému strážmistru E-ovi neoznačil obžalovaného výslovně za pachatele. Četnický strážmistr E. učinil udání na obžalovaného, poněvadž, jak praví, nikdo jiný jako pachatel nepřicházel v úvahu. Vždyť věděl, že obžalovaný opustil před inspekcí samovolně úřad a dne 11. února 1928 oznámil mu Dr. S., že musí obžalovaného předvésti k ředitelství do Prahy k zodpovídání se pro zjištění »nepořádky«, o kterých

však místní četnická stanice, jak rozsudek zjišťuje, od Dr. S-a zvěděla, že jde správně o zpronevěru, nevědouc jen »o jakou zpronevěru snad jde«, což znamená patrně tolik, že tehdy nebyla jen ještě známa výše zpronevěřených peněz, což nepadá na váhu. Věděly tudíž i místní četnická stanice, i policejní ředitelství v Praze již před smírem o tom, že obžalovaný jest důvodně podezříván ze zpronevěry v úřadě. Na této skutečnosti, která vylučuje přiznání trestnosti rušící účinné lítosti, nemůže již nic změnit okolnost, že ředitelství pošt a telegrafů dodatečně, asi následkem mezi tím uzavřeného smíru, udání odvolalo a na trestním stíhání obžalovaného dále netrvalo. Neodůvodněnou zmatečnou stížnost obžalovaného Jana P-a jest tedy zavrhnouti.

Zmatečná stížnost obžalovaného Alberta K-a dovolává se číselně zmatků podle čís. 9 a) a 10. Odvolav se na obsah písemné zmatečné stížnosti, uplatňoval obhájce tohoto obžalovaného při zrušovacím líčení z hlediska § 281 čís. 9 a) tr. ř. hlavně, že to, co jest v důvodech napadeného rozsudku o zlém úmyslu zjištěno, nenaplnuje skutkovou podstatu zločinu podvodu, poněvadž rozsudek zjišťuje, že činění obžalovaných směřovalo jen k zakrytí manka, které tu již bylo, tedy k zakrytí škody již způsobené. V tomto směru nelze stížnosti upřít oprávnění. Takové činění by skutečně zakládalo jen skutkovou podstatu přestupku podle § 320 f) tr. zák. (viz sb. n. s. č. 3123). Avšak přes to nelze nejvyššímu soudu uznati hned ve věci samé, zrušiti výrok o zločinu podvodu a odsouditi stěžovatele ihned pro přestupek podle § 320 písm. f) tr. zák., ano se v obžalobě i v rozsudku (ve výroku rozsudečném) mluví o zamýšlené a skutečně způsobené škodě 6.000 Kč. V čem tato škoda záležela, zda snad nebyla způsobena před tím nějakou zpronevěrou, rozsudek v důvodech nevysvětluje. Bylo proto rozsudek zrušiti a věc vrátiti soudu nalézacímu, na němž bude, by při příštím přelíčení řádně zjistil a odůvodnil, jak a zda měla býti jednáním obžalovaných způsobena a skutečně byla způsobena nějaká hmotná škoda, a zda jednání obžalovaného Alberta K-a nezakládá snad zločin zpronevěry a přestupek podle § 320 písm. f) tr. zák., jenž měl sloužiti k zakrytí této trestné činnosti. Kdyby rozsudek dospěl k tomuto nazírání, upozorňuje se na ustanovení § 290 odst. druhý tr. ř. (sb. n. s. č. 3310). Ježto tytéž důvody jsou i na prospěch obžalovaného Jana P-a, pokud jde o jeho odsouzení pro zločin podvodu podle §§ 197, 199 písm. d) tr. zák., tento však zmatečná stížnost v tomto směru nepodal, jest podle § 290 tr. ř. z moci úřední postupovati tak, jako kdyby byl onen zmatek uplatňován i tímto obžalovaným.

Čís. 3928.

I když se ustanovení § 3 min. nař. čís. 116/1908 ř. zák. nevztahuje na živnosti stavební, jde o zavinění podle § 335 tr. zák., nedal-li stavitel hluboký příkop, vykopaný v sypké půdě, se širokými, nevypaženými stěnami opatřiti širokým dnem.

(Rozh. ze dne 3. září 1930, Zm II 300/29).